

COVID-19

Ի՞ՆՉ Է ՆՈՐ ԿՈՐՈՆԱՎԻՐՈՒՍ (COVID-19)

ԽՈՐՃՐԱՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ՝ ԾՆՈՂՆԵՐԻ, ԴԱՍԻԱՐԱԿՆԵՐԻ ԵՎ ՀԵՏԱԶՈՐՎԱԾ ԱՆՁԱՑ ՀԱՄԱՐ

COVID-19-ը կորոնավիրուսների նոր շտամն է, որի տարածումը մարդկանց մեջ առաջին անգամ արձանագրվել է 2019 թվականին, Չինաստանում, Շուբեյ ճահանգի վարչական կենտրոն Ռիհանում եւ այսօրվա դրույքամբ այն հայտնաբերվել է աշխարհի գրեթե բոլոր երկրներում, այդ թվում Վրաստանում: Առողջապահության փորձագետների մոտ մտահոգւթյուն է առաջացնում նոր վիրուսի մասին սակավ տեղեկությունը, եւ փաստը, որ այն կարող է առաջացնել ծանր հետեւանք՝ ընդիդուակ երկկողմանի թրաբորը:

Ի՞նչպէ՞ս է տարածվում COVID-19-ը: Վիրուսը տարածվում է:

* Կարիլային ճանապարհով՝ հազորվ, փոշտոցով;
* Աչքին, բերանին եւ քթին չվացված ձեռքով հավելով:

* Յիշանդացածների հետ սերտ շփումով՝ հպում, ձեռքսեղմում:

Որո՞նք են COVID-19-ին բնորոշ ախտանիշները.

* COVID-19-ի հիմնական ախտանիշներն են բարձր ջերմություն, հազ եւ շնչառության դժվարացում, սակայն այն կարող է ընթանալ նաև առանց ախտանիշների:

* Որոշ դեպքերում հնարավիր է ընթանա ավելի ծանր եւ զարգանա բորբոքը կամ շնչառության դժվարացում:

* Առկա տեղեկատվությամբ, COVID-19-ով վարակված հիվանդների մոտ ախտանիշները հայտնաբերվում են վիրուսով վարակվելուց 2-14 օր հետո:

Ուժեղ են գտնվում COVID-19-ով վարակվելու վտանգի տակ.

* Անձինք, ովքեր ապրում կամ ճանապարհորդում են COVID-19-ի տարածման բարձր գոտում:

* Անձինք, ովքեր սերտ շփման մեջ են վարակված անձան հետ:

* Առկա տեղեկատվությամբ, բարձր վտանգի տակ են գտնվում տարեց եւ ուղեկցվող քրոնիկական հիվանդություններ (օրինակ՝ շաքարախտ, սիրտ-անորային եւ շնչառական հիվանդություններ եւ այլն) ունեցող անձինք:

Յիշանդացո՞ւմ են, արդյոք, երեխաները COVID-19-ով.

* Քանի որ վիրուսը նոր է, դեռ չկա բավականաչափ տեղեկատվություն այն մասին, թե որքանով է վտանգավոր այն երեխաների կամ հիմների համար: Առկա տվյալներով, վիրուսով վարակվում է ցանկացած տարիքի անձ, սակայն երեխաների մեջ տարածումը համեմատաբար ցածր է: Յիշանդացան մահացու ելքը երեխաների շրջանում շատ հազվադեպ է, մեծամասն հանդիպում է տարեց եւ ուղեկցվող քրոնիկական հիվանդություններ (օրինակ՝ շաքարախտ, սիրտ-անորային եւ շնչառական հիվանդություններ եւ այլն) ունեցող անձան մոտ:

Ի՞նչպէ՞ս պետք է վարվեք, եթե երեխան ունի COVID-19-ին բնորոշ ախտանիշներ.

* Դիմեք բժշկական ծառայություն: Սակայն, հիշեք, որ ներկայում գրիպի սեզոն է և COVID-19-ի ախտանիշները՝ բարձր ջերմությունը եւ հազը, որոնք բնորոշ են նաև գրիպին կամ սովորական մրսածությանը՝ համեմատաբար ավելի շատ տարածված:

Պահպաներ ծեռքերի ու շնչառական հիգիենայի կամ նոնները՝ ծեռքերի պարբերաբար լվացումը, եւ վստահ եղեք, որ երեխային կատարվել է օրացուցով սահմանված բոլոր պատվաստումները, որպեսզի երեխան պաշտպանված լինի այլ վիրուսային եւ բակտերիական վարակներից:

* Ենչպես գրիպի, այնպես եւ այլ շնչառական վարակների դեպքում, եթե ծեր կամ ծեր երեխայի մոտ հայտնաբերվել են ախտանիշներ, ժամանակին դիմեք բժշկի, խուսափեք հասարակական հավաքատեղիներից (աշխատավայր, դպրոց, հասարակական տրանսպորտ եւ այլն), որպեսզի չվարակեք ուրիշին:

Պե՞տք է, արդյոք, երեխային ուղարկել մանկապարտեց կամ դպրոց:

* Եթե երեխան ունի ախտանիշներ, դիմեք բժշկի եւ հետեւեք նրա հրահանգներին: Ենչպես գրիպի, այնպես եւ այլ շնչառական վարակների ժամանակ, պահեք ախտանիշներ ունեցող երեխային տանը եւ խուսափեք հասարակական հավաքատեղիներից, որպեսզի չվարակեք ուրիշին:

* Երեխայի դպրոց կամ մանկապարտեց հաճախելը կարեւոր է, եթե չի նկատվում ոչ մի ախտանիշ՝ բարձր

ցերոնություն, հազ, կամ՝ պաշտոնական խորհրդատվություն, որը վերաբերում է ծեր երեխայի կրթական հաստատությանը:

* Սովորեցնեք երեխաներին ծեռքերի եւ շնչառության հիգիենայի պահանձնան կանոնները դաստիարակչական հաստատություններում, դպրոցներում եւ այլ վայրերում:

Կա՞ արդյոք, բուժում COVID-19-ի դեմ:

* Այս փուլում չկա հատուկ բուժիչ միջոց, որը խորհրդական է տրվում COVID-19-ի կանխարգելման եւ բուժման համար: Սակայն, վիրուսով վարակված մարդկանց կամատուցվի համապատասխան բժշկական ծառայություն՝ հաշվի առնելով հիվանդության ծանրության աստիճանը: Պատվաստանյութը ստեղծելու ուղղությամբ ընթանում են գլոբալ հետազոտություններ:

Յանարկում է, արդյոք, հակարիտութիւն COVID-19-ի կանխարգելման եւ բուժման միջոց:

* Ոչ, հակարիտութիւնը չի ազդում վիրուսների վրա: Յակարիտութիւնը ոչնչացնում է բակտերիաները: Յանապատասխանաբար, հակարիտութիւնը պետք է չօգտագործվի նրա կանխարգելման կամ բուժման նպատակով: Յակարիտութիւնը օգտագործումը հնարավոր է անհրաժեշտ դաշնա հարակից բակտերիական վարակների առկայության դեպքում:

Ի՞նչպէ՞ս նվազեցնել ծեր եւ շրջակայրում գտնվող մարդկանց COVID-19-ով վարակվելու վտանգը:

COVID-19-ից պաշտպանվելու համար, հարկավոր է պահպանել գրիպի եւ այլ շնչառական հիվանդությունների կանխարգելման ընթանանուր խորհրդատվությունները:

#1. Յաճախակի լվացեք ծեռքերը.

Չեռքերի լվացումը օճառով եւ ջրով կամ սայրու պարունակությունով ոչնչացնում է ծեռքերի մաշկի վրա գտնվող վիրուսները:

Լվացեք ծեռքերը օճառով եւ ջրով առնվազն 20 վայրկանի ընթացքում կամ մշակեք սայրու պարունակող լուծույթով:

* Սնունդ պատրաստելուց առաջ եւ հետո:

* Ուտելուց առաջ եւ հետո:

* Զուգարանից օգտվելուց հետո:

* Յիշանդացի հետ շփվելուց առաջ եւ հետո եւ այլն:

#2. Պահպանեք շնչառական համակարգի հիգիենան.

* Յազալիս եւ փոշութալիս ծածկեք բերանը եւ քիթը միանգամյա անձեռոցիկով կամ թթվագածով:

* Օգտագործելուց անմիջապես հետո անձեռոցիկը նետեք փակ աղբարկը, եւ ծեռքերը լվացեք օճառով եւ ջրով կամ մշակեք սայրու պարունակող լուծույթով:

* Յիշանդաց ժամանակ օգտագործեք բժշկական դիմակ եւ խուսափեք բազմամարդ վայրերից:

* Պահպանեք կանխարգելման միջոցառումները, որոնք խորհրդական են տրվում առողջապահության մասնագետների կողմից:

#3. Պահպանեք անվտանգ հեռավորություն.

* Պահպանեք առնվազն 1 մետր հեռավորություն ծեր եւ այլ մարդկանց միջև, հատկապես շնչառական ախ-

տանիքի վերաբերյալ պահպանեք անվտանգ հեռավորությունը՝ առաջ դրա դիմումում կամ այցելեք կայքէջ՝ moh.gov.ge; <https://www.facebook.com/mohgovge/>:

116001 (Երկուշաբթի - ուրբար, 10:00 - 18:00) - Յիշանդացությունների վերահսկման եւ հասարակական առող-

ջանապահությունը ազգային կենտրոն կամ այցելեք կայքէջ՝ ncdc.georgia/:

Վրաստանի կառավարության՝ Վրաստանում կորոնավիրուսի տարածման կանխարգելման կայքէջ՝ <https://stopcov.ge/>:

Պահպանեք ծեր եւ ծեր երեխաների առողջությունը:

Յիշանդացությունների վերահսկման եւ հասարակական առողջության ազգային կենտրոն կամ աղջում է առողջություն:

Կարող են առաջանալ վիրուսության ազգային կենտրոնը կամ աղջում է առողջություն:

Վիրուսությունը կամ աղջում է առողջություն:

Վիրուսությունը կամ աղջ

COVID-19. ԻՐԱՎԻԹԱԿԸ ՏԱՐԱԾՈՂՑԱՆՆԵՐՈՒՄ

**ՀԵՏՎԵԼ ՄԿՈՅԱՆ. «ԻՆՔՍԱՄԵԿՈՒՄԱՑՎԵԼ
ԵԼ ՄԻԱՅՆ ՐԱՅԱՍԱՆԻՑ ՎԵՐԱՊԱՐՁԱԾ
ԱԽԱԼՔԱԼԱՔՑԻ ԵՎ ՆԻՆՈԾՄԻՆԴԱՑԻ
ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԸ»**

Վրաստանի խորհրդարանի Ախալքալաքի եւ Նինոծմինդայից մեծամասնական պատգամավոր Նենզել Սկոյանը: Նրա խոսքով, Երկրամասում կորոնավիրուսի հետ կապված իրավիճակի կանխմանը սկզբիցեւեթ նաևստեղիմ տեղակամ իշխանությունների կողմից ձեռնարկված արդյունավետ միջոցները, վարակի սպառնալիքի մասին բնակչության տեղեկատվության ուղղությամբ իրականացված լայնամասշտար քարոզարշավը:

- Ախալքալաքի եւ Նինոծմինդայի մունիցիպալիտետների բնակչության շրջանում լրատվական տեղեկատվության տարածման աշխատանքներն սկսեցին նախօրոք, ավելի քան 10 օր առաջ, երբ երկրում առաջին տեղեկատվությունը տարածվեց կորոնավիրուսի ներթափանցման առաջին դեպքերի վերաբերյալ։ Այդ գործընթացին Երգրավունեցին Երկու մունիցիպալիտետների վարչության, մունիցիպալային մյուս ծառայությունների աշխատակիցները։ Ստեղծվեցին հատուկ խմբեր, որոնք մինչ օրս աշխատում են բնակչության հետ։ Այդ հրացում առանձնակի մեծ դեր կատարեցին տեղական հեռուստատեսությունն ու հանրապետական «Վրաստան» թերթը։ Առանձնակի կուզենայի ընդգծել վերջինիս դերը կորոնավիրուսի դեմ պայքարի գործում բնակչության նախապատրաստման ուղղությամբ։ Թերթի էջերում նաև րամասն տեղեկատվություններ են հրապարակվում՝ վարակի վտանգի, վարակումից խուսափելու հնարավորության, այդ հրացում առավել պատասխանատվություն ցուցաբերելու վերաբերյալ։

Մի խոսքով, մեր համատեղ ջանքերի արդյունքներն էլ ակնհայտ են՝ մեզանում ինքնամեկուսացման պայմանակարգ է սահմանվել գլխավորապես Հայաստանից վերադարձած ախալքալարցի և նիմոնշնողացի երիտասարդներին:

Ընդհանուր առմանը, իրենց բնակարաններում, կամ Բակուրիանիի, Բորժոմիի, Արասթումանիի հյուրանոցներում ինքնամեկուսացման մեջ են գտնվում 536 ախալքալաքցիներ եւ 180 նինոնձմինդացիներ:

- Դուք ինչո՞վ եք բացատրում այն փաստը, որ ձեր հարեւանությամբ նույնական ազգային փորձամասնություններով բնակեցված Քվենը Քարթլիի առանձին նույնիշխապահիտեսներում, կորոնավիրուսի կապակցությամբ, իրավիճակը բավական սրվեց, իսկ ձեր երկրամասում իրավիճակի սրություն չի զգացվում:

- Կենտրոնական իշխանությունները ժամանակին արձագանքեցին կորոնավիրուսի տարածման հնարավոր հետեւանքների կանխմանը, ճեղնարկեցին գործուն միջոցներ: Ինչպես նշեցի, այդ գործուն մեծ դեր կատարեցին լրատվամիջոցները, նայենի լեզվով բնակչությանը մանրամասն տեղեկատվություն տրվեց: Մունիցիպալիտետներում ստեղծված հատուկ խմբերը շրջայցեր կազմակերպեցին գորեթե բոլոր օյլուերում, մարդկանց բաժանեցին կենտրոնից, հայերենով ստացված բրոյալըներ, բուկլետներ:

- Իսկ ի՞նչ կասեիք լեզվական արգելքի մասին:

- Ներկա դրությանը, ներ Երիտասարդների մոտ դա այնքան էլ չի զգացվում: Ինչպես արդեն նշեցի, մեր շատ Երիտասարդներ սովորում են թրիլիսյան եւ ոչ միայն մայրաքաղաքի, այլև Վրաստանի մյուս քաղաքներում գործող բռնհերում, իսկ այդտեղ սովորելու համար պետական լեզվի բավական բարձր մակարդակով իմացություն է անհրաժեշտ:

- Πεντακάβην Λεύκην Ιωάννην συτήριασε πετεύοντας θέλησε να την απομακρύνει από την πόλη. Τον οδήγησε στην παραλία και την έβαψε στη θάλασσα, προσπαθώντας να την διαλύσει στην άμμο. Η Ιωάννη ήταν μεγάλη γυναίκα με μακριά μαλλιά και με μεγάλη φύση. Ο πατέρας της ήταν ο ιερέας της εκκλησίας της πόλης, ο οποίος έζησε με μεγάλη αγάπη την Ιωάννη. Η Ιωάννη ήταν μεγάλη γυναίκα με μακριά μαλλιά και με μεγάλη φύση. Ο πατέρας της ήταν ο ιερέας της εκκλησίας της πόλης, ο οποίος έζησε με μεγάλη αγάπη την Ιωάννη.

- Գիտեք, լեզուն ինանալը լավ է, թեպես գտնում են, որ կարենորդ ստանձնած պարտավորությունների բարեխիղ կատարումն է: Շատերին գիտեմ որոնք շատ հիմնալի խոսում են, գեղեցիկ բառեր են ասում, սակայն, երբ պեսք է ասածը գրոժով հաստատել, ընդհանրապես չքանում են: Կան մեծամասնականներ, ովքեր խուսափում են իրենց ընտրողների հետ հանդիպումներից՝ պատճառաբանելով ժամանակի սղությունը: Իսկ ես, ամիսը երկու անգամ, առավոտյան 10-ից մինչեւ երեկոյան 10-ը, հանդիպումներ են ունենում մունիցիպալիտետների բնակիչների հետ, կարող եմ ասել՝ քաջատեղյակ եմ գրեթե բոլորին անհանգուտացնող հարցերին, հնարավորինս փորձում եմ օգնել: Զեր ասած լեզվական արգելօք ինձ չի խանգարում առնչվել կենտրոնական իշխանության տարրեր հաստատությունների հետ, պաշտպանել մեր մունիցիպալիտետների շահերը՝ կենտրոնական բյուջեից համապատասխան գումարների հատկացման, այս կամ այն նախագծի իրականացման համար:

Իմ խորին համոզմանք՝ մեծամասնական պատգամավորը այն նարդն է ով տեղի բնակիչների խոսքը պետք է հասցնի իշխանությանը, լինի միջնորդ բնակչություն-իշխանություն հարաբերություններում:

Դուք ճիշտ նկատեցիք, ես 1999 թվականից խորհրդարանի մեծամասնական պատգամավոր եմ, անցկացվող ընտրություններում ունեցել եմ լրտերակակիցներ, սակայն մարդիկ հավատում ու վստահում են ինձ, քվեարկում իմ օգտին: Եսկ նման վստահությանը կարելի է պատասխանել միայն կոնկրետ գործով, մարդկանց նկատմամբ ցուցաբերած հոգատարությամբ:

**ԶՈՆԻ ՍԱԲԱԿ. «ԾԱԼԿԱՅՈՒՄ ԿԱՌՈՒՑՎՈՒՄ Է ԱՊԱԿՅԱ
ԿԱՄՈՒՐՃ, ԳԱԶԻՖԻԿԱՑՎՈՒՄ ԵՆ ԳՅՈՒՂԵՐԸ,
ՎԵՐԱՆՈՐՈԳՎՈՒՄ ԵՆ ԴՊՐՈՑՆԵՐՆ ՈՒ
ՄԱՍԿԱՊԱՐՏԵԶՆԵՐԸ»**

Սարտի 21-ին Կրաստանում հայտարարվեց արտակարգ դրույթը: Ստեղծված պայմաններում ինչպիսի՞ն է իրավիճակը Ծալկավի մունիցիպալիտետում: Մենք կապվեցինք Ծալկայի մունիցիպալիտետի քաղաքապետ Զոնի (Իլիա) Սարաձելի հետ և մաճրամասն տեղեկություններ ստացանք մունիցիպալիտետում ստեղծված իրավիճակի մասին:

խալայում խմելու
ջրի ներքին ցանցի
ու ջրավազանի կար-
գավլորումը, Օգնի-
ում խմելու ջրի
ակունքային կա-
ռույցների կարգա-
վորումը եւ այլն:

Սեծ ծավալի աշխատանքներ իրականացրինք միջայուղային եւ գյուղամիջյան ճանապարհների կարգավորման ուղղությամբ: Մասնավորապես, բետոնապատվեց Այգֆնա-Նարդեւան, Բեշտաշեն-Սամադլո-Ախալշենի, Գումբրաթի-Աշխալայի ճանապարհը:

Արանձնակի ուշադրություն ենք հատկացնում մունիցիպալիտետի իրավասության ներքո գտնվող նախադպրոցական հաստատություններին։ Ներկա դրույանք, Ծալկայի մունիցիպալիտետում գործում են երեք նախադպրոցական հաստատություններ՝ մանկապարտեզներ։ Դրանցից մեկը անմիջականորեն Ծալկայում։ Երկուական խմբերով մանկապարտեզներ են գործում Ղզլիիսա, Աշխալա և Կոխտա գյուղերում։

Անուշադրության չեն մատնվել նաեւ հանրակրթական դպրոցները: Վերանորոգման մեջ ծավալի աշխատանքներ են տարվել, մասնավորապես, Ղազբիլսայի, Այազմայի հանրային դպրոցներում, փոխվեց ծածկը, անց է կացվում կենտրոնական ջեռուցում, կարգավորվում են սանհանգույցներ:

Մունիցիպալիտետի բնակավայրերի գաղփ-
ֆիկացման ուղղությամբ իրականացված աշ-
խատանքների արդյունքում, ներկա դրույթամբ,
Ծավակա շրջկենտրոնի բնակչության գրեթե 40
տոկոսը օգտվում է բնական գաղփի: Այս տար-
վա համար ծրագրված է ավարտել ութ օյլուղե-
րի, այդ թվում՝ Այազմայի և Նարդեւանի գա-
ղփիֆիկացումը: Ծրագիրը կշարունակվի նաեւ
2021 թվականին:

- Այս տարի, որոշակի ընդմիջումից հետո, կրկին գործարկվում է «Գյուղի աջակցության ծրագիրը»: Ինչպես է այն իրականացվելու ձեր նիցիպալիտում:

- Իրոք, այս տարի «Գյուլի աջակցության ծրագիրը» վերսկսվում է: 2020-ին ծրագրված տարրեր բնույթի ու ծավալի նախագծերի հրականացման համար մունիցիպալիտետին կենտրոնական բյուջեից հատկացվում է 572 հազար լարի: Այդ գումարին ավելացնելով տեղական բյուջեից առանձնացվող 150 հազար լարին մենք ծրագրում ենք ավարտին հասցնել գյուղերում սկսված 53 նախագծերը:

- Գիտեք, որ կառավարությունը գրոսաշրջությունը հոչակել է առաջնահերթային ոլորտ եւ տեղակամ իշխանություններին կոչ արել առավելագույն օգտագործել տեղերում գրոսաշրջության զարգացման հնարավորությունները՝ կորողները, մշակութային եւ հոգենոր ժառանգության հուշարձանները եւ այլն:

- Ծալկան բավական հարուստ է ինչպես բնական, այնպես էլ մշակութային հոլիցարձաններով։ Մունիցիպալիտետով, ի՞նչ է ծեռնարկվում ոլորտի զարգացման համար։

- Այս տարվա համար ծրագրել ենք Դաշբաշ-ի կիրճում 240 մետրանոց ապակե կանուրջի շինարարություն, զբոսաշրջության ենթակառույց-ների կարգավորում: Մասնավորապես, կկարգա-վորվեն կիրճ տանող արահետները, կկառուց-վեն բար, ռեստորան, հյուրանոց, տարածք կառանձնացվի շուրջ 1000 հանդիսատեսի համար նախատեսված երաժշտական փառատոնների անցկազման համար:

Ինչպես տեսնում եք ծրագրերը շատ են Եւ, ներկա դրությամբ, կարեւոր ժամանակավոր, թեկուզեւ սուր, մտահոգիչ մարտահրավերների հալքահարումն է: Իսկ որ կիաղթահարենք, դրանում համոզված ենք:

ՅՈՒՐԻ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

